

UKLJUČENOST ŠKOLSKE DJECE OD 5. DO 8. RAZREDA U IZVANNASTAVNE I IZVANŠKOLSKE SPORTSKE AKTIVNOSTI

1. UVOD

Sve više djece je ugroženo zbog ograničenja kretanja, tj. zbog ograničenja mišićnog rada što nužno dovodi do pada antropometrijskih karakteristika te motoričkih sposobnosti i znanja. Posljedice tog neprirodnog načina života su brojne a odražavaju se izravno na zdravlje djeteta, od pojave prekomjerne težine i nedostatka mišićne mase do spuštenih stopala i iskrivljenja kralješnice. A sve navedeno povlači za sobom poremećaje rada unutarnjih organa i organskih sustava. Kako je kretanje osnovna biotička potreba, ono mora biti u funkciji optimalnog fizičkog i psihičkog razvoja pojedinca. Kako je nastava tjelesne i zdravstvene kulture ta koja bi djeci trebala osigurati cjelokupni razvoj osobina, sposobnosti i motoričkih znanja, a zbog vremenskog i materijalnog ograničenja to je teško izvedivo, djeca se sve više usmjeravaju prema izvannastavnim sportskim aktivnostima. Sve su veće mogućnosti individualnog napredovanja učenika, a uz pomoć izvannastavnih sportskih aktivnosti šire se mogućnosti zadovoljenja posebnih interesa učenika.

2. CILJ ISTRAŽIVANJA

Cilj ovog istraživanja bio je utvrditi kolika je uključenost školske djece od petog do osmog razreda u izvannastavne sportske aktivnosti. Učenici su popunjavali anketni upitnik koji je uz osobne podatke sadržavao i petnaest pitanja na temelju kojih su dobiveni rezultati ovog istraživanja.

3. METODE RADA

Istraživanje je provedeno na uzorku od 181 učenika 5. do 8. razreda osnovne škole «Braća Seljan» u Karlovcu. Učenici su ispunjavali anketni upitnik koji je sadržavao:

- osobne podatke (ime i prezime, datum i godina rođenja, škola i razred, visina i masa tijela, te uspjeh u školi)
- pitanja na koja su učenici odgovarali zaokruživanjem odgovora
- pitanja na koja su učenici odgovarali upisivanjem odgovora
- pitanje u kojem su učenici trebali dati ocjenu svom profesoru TZK-e
- pitanje gdje su učenici mogli napisati ili nacrtati nešto po svom izboru

Za obradu podataka koji su prikupljeni anketom koristio se računalni program Statistica. Uporabljena je univarijantna analiza varijance (ANOVA). Dobiveni su postoci i frekvencije radi lakše interpretacije rezultata.

4. REZULTATI I RASPRAVA

Analizom dobivenih podataka od ukupno 181 učenika (92 M i 89Ž) po kriteriju aktivni-neaktivni dobiveno je 93 aktivnih i 88 neaktivnih učenika u korist dječaka, što u postocima iznosi 51,4% aktivnih i 48,6% neaktivnih. Kada postotak sportski aktivne djece pogledamo s obzirom na dob dobivamo zanimljiv podatak da u 5. razredu ima 40,1% aktivnih djevojčica, nakon čega slijedi drastičan pad aktivnosti na 16,7% u 6. razredu, do 7. razreda bilježi se porast do 50%, te zatim stagnacija i lagani pad na 48,1% u 8. razredu. Kod dječaka u 5. razredu bilježimo 81,2% aktivnih, zatim slijedi lagani pad na 61,9% u 6. razredu, porast na 66,7% u 7. razredu, te ponovni pad na 51,6% u 8. razredu.

Razlike između aktivnih i neaktivnih učenika nalazimo kod varijabli ROD M6 i ROD T6. 14,0% majki aktivnih učenika se bavi sportom, a 83,9% se ne bavi sportom za razliku od majki neaktivnih učenika od kojih se 11,0% bavi sportom, a 87,5% se ne bavi sportom. 26,9% očeva aktivnih učenika se bavi sportom, a 68,8% se ne bavi sportom za razliku od očeva neaktivnih učenika od kojih se 9,1% bavi sportom, a 76,1% se ne bavi sportom.

Razlike između aktivnih i neaktivnih učenika nalazimo i kod varijable SP M8 i SP T8. Iz tabele je vidljivo da razliku stvara odgovor pod slovom E koji označava visoku stručnu spremu roditelja. Kod aktivne djece veći je postotak roditelja s visokom stručnom spremom i to u korist majki (33,3%M : 24,7%T), za razliku od neaktivne djece kod kojih je postotak roditelja s visokom stručnom spremom (18,2%T : 9,1%M) u korist očeva.

Od ukupno 93 aktivne djece, 78 učenika bavi se sportom u sportskom klubu, a 15 učenika bavi se sportom u školskom sportskom klubu, što u postocima iznosi 83,9%SK i 16,1%ŠSK. Od 78 djece koja se bave sportom u SK-u, 52 su dječaka i 26 djevojčica. Od 15 djece koja se bave sportom u ŠSK-u, 8 je djevojčica i 7 dječaka.

Kada bi dobivene postotke prikazali po dobnoj kategorijama dobili bismo slijedeće rezultate. 81,5%SK : 18,5%ŠSK u 5. razredu, 76,5%SK : 23,5%ŠSK u 6. razredu, 89,5%SK : 10,5%ŠSK u 7. razredu, 89,7%SK : 10,3%ŠSK u 8. razredu.

Kada gledamo postotak djece po kriteriju koliko se dugo bave sportom dobivamo slijedeću sliku. U 5. razredu najviše dječaka se bavi sportom manje od jedne godine, a najviše djevojčica se bavi sportom dvije godine. U 6. razredu najviše dječaka se bavi sportom tri godine i više, a djevojčice su jednakomjerno raspoređene od jedne do tri godine i više. U 7. razredu najviše dječaka se bavi sportom tri godine i više, a najviše djevojčica se bavi sportom jednu godinu. U 8. razredu najviše dječaka se bavi sportom jednu godinu, a najviše djevojčica se bavi sportom tri godine i više.

Ukupan broj učenika privremeno oslobođenih nastave TZK-e iznosi 13 (13,7%) od kojih su 10 djevojčice (11,2%) a 3 dječaci (3,3%).

U 5. razredu nema niti jednog dječaka privremeno oslobođenog nastave TZK-e, u 6., 7. i 8. razredu je po jedan.

U 5. i 6. razredu su po dvije djevojčice privremeno oslobođene nastave TZK-e, a u 7. i 8. razredu su po tri.

Kod učenika koji su privremeno oslobođeni nastave TZK-e 84,6% majki i 76,9% očeva je neaktivno u odnosu na 15,4% majki i 15,4% očeva koji su aktivni.

5. ZAKLJUČAK

Tjelesno vježbanje važan je čimbenik u prevenciji zdravlja učenika. Podaci dobiveni anketom ukazuju na premali broj školske djece uključene u izvannastavne sportske aktivnosti. Otprilike ih je polovica aktivnih i spremni smo kazati kako je to prilično zadovoljavajuće. A što je s onih ostalih pola? Kako će oni izaći na kraj sa sve većim zahtjevima današnjice, te na koji način osigurati zdravstvene potencijale potrebne u nametnutom nezdravom tempu života, jer tu je riječ o opstanku. Ne govorimo samo o odsustvu bolesti već o cjelokupnom biopsihosocijalnom blagostanju. Uspjeh je moguć jedino zajedničkim snagama škole, roditelja, društva te svakog pojedinca. Važan podatak dobiven ovom anketom ne bi smio biti zanemaren, a to je veliki utjecaj roditelja na dijete u smislu aktivnosti. Iz toga proizlazi da aktivni roditelji imaju i aktivnu djecu jer djeca uče od roditelja modele ponašanja. Stoga je važno educirati roditelje koliko je tjelesna aktivnost važna za njih same, a samim time i za njihovu djecu jer im na taj način ostavljaju najveći i najvažniji zalog za budućnost u zdravlju i sreći. Nadasve značajnu ulogu u ovoj priči imaju škola i profesori TZK-e radom u školskim sportskim klubovima, te nadalje stvaranjem i održavanjem potrebe za kretanjem i vježbanjem izvan škole u različitim sportskim klubovima. Kako je zbog materijalnih i vremenskih ograničenja ponekad nemoguće djecu uključiti u školske sportske klubove (neadekvatnost ili nedostatak dvorana, slobodnih termina, sprava, rekvizita i pomagala) treba ih uputiti na kojim mjestima i na koji način mogu zadovoljiti svoje potrebe za kretanjem, igrom i druženjem. Time bi djeci bio omogućen skladan razvoj, te bi postalo moguće izražavanje njihovih sposobnosti, znanja, talenata i afiniteta, što je nadam se svima cilj; i roditeljima, i pedagoškim djelatnicima, i zajednici u cjelini.

6. LITERATURA

1. Mišigoj-Duraković M. i suradnici (1999.) : Tjelesno vježbanje i zdravlje. Fakultet za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu.
2. Findak, V. (1999.) : Metodika tjelesne i zdravstvene kulture. Školska knjiga, Zagreb.
3. Andrijašević, M. (1996.) : Sportska rekreacija u mjestu rada i stanovanja. Fakultet za fizičku kulturu, Zagreb.

